

Beleggingsverzekeringen

het Zwitsers zakmes inzake
vermogensstructurering

Kempische Verzekeringskring

22 oktober 2019

Paul Van Eesbeeck
juridisch adviseur - vennoot
Vereycken & Vereycken Legal bvba
www.vereycken.be

Inhoud

- Beleggingsverzekeringen: roerende fiscaliteit
- Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen
- Generatiesprong via levensverzekering

Inhoud

- Beleggingsverzekeringen: roerende fiscaliteit
- Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen
- Generatiesprong via levensverzekering

Roerende fiscaliteit

Overzichtstabel tak 21

Aard belasting	Tak 21 (looptijd > 8 j.)	Tak 21 (looptijd ≤ 8 j.)	
		met 130%-†dekking ⁽²⁾	zonder 130%-†dekking
roerende voorheffing ⁽¹⁾ (30%)	nee	nee	ja (op gewaarborgde intrest, met als minimum 4,75%)
premietaks (2%)	ja	ja	ja
beurstaks	nihil	nihil	nihil

⁽¹⁾ kapitalen bij leven en afkoopwaarden

(renten niet besproken; intresten begrepen in overlijdenskapitalen zijn niet belastbaar)

⁽²⁾ + verzekeringnemer = verzekerde = begunstigde bij leven

Roerende fiscaliteit

Tak 23

- *Zonder* gewaarborgd rendement
 - Geen belasting op 'meerwaarden' begrepen in kapitalen en afkoopwaarden
 - Premietaks 2%
- *Met* gewaarborgd rendement
 - Idem tak 21, maar zonder minimale belastinggrondslag op basis van verondersteld rendement van 4,75%
 - Onduidelijke draagwijdte van het begrip 'gewaarborgd rendement'
- Renten hier niet besproken

Roerende fiscaliteit

Tak 23-obligatiefonds *versus* obligatiebeveks

- Taxatie van obligatiebeveks
 - Tot voor enkele jaren waren enkel inkomsten uit obligatiebeveks met Europees paspoort belastbaar (obligatiegehalte: initieel 40%, eind 2012 teruggebracht tot 25%, in zog van Europese Spaarrichtlijn)
 - Sinds 1.7.2013 zijn ook inkomsten uit obligatiebeveks *zonder* Europees paspoort belastbaar
 - belastbare grondslag: intresten + meerwaarden – minwaarden op ‘obligatiecomponent’ gedurende houdperiode, met als max. ‘totale meerwaarde’ (andere methode toegelaten indien dit niet gekend is)
 - retroactieve werking tot 1.7.2008
 - In 2018 werd de 25%-drempel verlaagd naar 10%
 - Roerende voorheffing: 30%
- Meerwaarde op tak 23-obligatiefonds is en blijft vrij van RV, maar premies ondergaan wel premietaks van 2%

Roerende fiscaliteit

Premietaks (tak 23) vs roerende voorheffing op rendement (obligatiebevek)

- Premietaks van 2% is equivalent roerende voorheffing

'Intrest'	Beleggingsduur van de beleggingsverzekeringspremie						
	1 jaar	3 jaar	5 jaar	8 jaar	10 jaar	20 jaar	30 jaar
0,50%	394,12%	132,03%	79,61%	50,13%	40,30%	20,65%	14,11%
1,00%	198,04%	66,67%	40,40%	25,63%	20,70%	10,87%	7,60%
2,00%	100,00%	34,00%	20,80%	13,38%	10,91%	6,00%	4,38%
3,00%	67,32%	23,11%	14,27%	9,31%	7,66%	4,39%	3,33%
4,00%	50,98%	17,66%	11,01%	7,28%	6,04%	3,61%	2,83%
5,00%	41,18%	14,40%	9,06%	6,07%	5,08%	3,15%	2,55%
6,00%	34,64%	12,23%	7,76%	5,26%	4,44 %	2,85 %	2,37 %

Roerende fiscaliteit

Tak 23-aandelenfonds *versus* aandelenkapitalisatiebevek

- Premietaks op beleggingsverzekeringen
 - 0% → 1,1% → 2%
 - onbegrensd
 - verschuldigd 'aan de oprit'
 - geen repetitieve toepassing i.g.v. interne arbitrage
- Beurstaks op verkoop kapitalisatiebeveks
 - 0,50% → 0,65% → 1% → 1,32%
 - begrensd op € 4.000 per verrichting
 - verschuldigd 'aan de afrit'
 - repetitieve toepassing i.g.v. arbitrage
 - Opm.: beurstaks is sinds 1.1.2017 ook toepasselijk op volledig in het buitenland afgewikkelde beursverrichtingen door Belgische inwoners

Roerende fiscaliteit

Positionering tak 23

- Het fiscaal regime van de onderliggende belegging wordt ingeruild voor het aantrekkelijk belastingregime van tak 23
 - Obligaties (zelfs in bevek/sicav): normaal taxatie als roerend inkomen, maar niet in tak 23
 - Gemeenschappelijke beleggingsfondsen (bv. Carmignac Patrimoine): normaal taxatie als roerend inkomen, maar niet in tak 23
 - ...
- in tak 23 wel – maar enkel – premietaks van 2%

Roerende fiscaliteit

En verder...

- Nieuwe vermogenstaks
 - Jaarlijks 0,15% op effectenrekeningen > € 500.000
 - Aandelen, obligaties en beleggingsfondsen
 - Niet: pensioenplannen en beleggingsverzekeringen
- Bescherming tegen (potentiële) schuldeisers verzekeringnemers: beleggingsverzekering is in principe niet vatbaar voor uitvoerend beslag
- Bescherming bij faillissement verzekeraar: 'voorrecht' van de verzekeringnemer
- Beleggingsverzekering biedt ook dimensie 'vermogensoverdracht en successieplanning'

Inhoud

- Beleggingsverzekeringen: roerende fiscaliteit
- Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen
- Generatiesprong via levensverzekering

Inhoud

Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen

- Inleiding: mechanismen van inbreng en inkorting
- Oude regels inzake inbreng van schenkingen
- Nieuwe regels inzake inbreng van schenkingen
- Veranderingen in de sfeer van de erfreserve

Inbreng en inkorting

Inbreng en inkorting: concept

- Schenkingen aan (toekomstige) erfgenamen
 - Schenking 'als voorschot op erfenis': inbrengplicht
 - Schenking 'buiten erfdeel': geen inbrengplicht, maar mogelijk wel *inkorting* i.g.v. aantasting van het 'voorbehouden deel' van de reservataire erfgenamen
- Schenkingen aan 'derden' (niet-erfgenamen)
 - Schenkingen aan niet-erfgenamen gelden per definitie 'buiten erfdeel'
 - Nooit inbrengplicht, maar mogelijk wel *inkorting* i.g.v. aantasting van het 'voorbehouden deel' van de reservataire erfgenamen

Inbreng en inkorting

Inbreng en inkorting: illustratie

- Voorbeeld
 - Jan heeft twee kinderen, An en Els
 - Jan overlijdt en laat een bankrekening met een saldo van 600.000 € na
 - Jan heeft 5 jaar geleden aan An 400.000 € geschonken
- Scenario 1: schenking 'als voorschot op erfenis' (inbrengplicht)
 - An moet de gekregen som van 400.000 € in de nalatenschap inbrengen, en dit aan geïndexeerde waarde (bij een inflatie over de voorbije 5 jaar van 10%, is er een bedrag van $€ 400.000 \times 1,10 = € 440.000$ in te brengen en wordt de nalatenschap geacht 1.040.000 € te bedragen)
 - Els heeft recht op 520.000 € en An op 80.000 €
(An heeft daarnaast al 400.000 € gekregen als 'voorschot op erfenis', die bij het overlijden van Jan geacht worden 440.000 € waard te zijn)
- Scenario 2: schenking 'buiten erfdeel' (geen inbrengplicht)
 - Els en An hebben elk recht op 300.000 € (An heeft daarnaast al een schenking 'buiten erfdeel' van 400.000 € genoten, die bij het overlijden van Jan geacht wordt 440.000 € waard te zijn, maar die schenking aan An tast de erfreserve van Els niet aan en moet dus niet ingekort worden)

Inhoud

• Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen

- Inleiding: mechanismen van inbreng en inkorting
- Oude regels inzake inbreng van schenkingen
- Nieuwe regels inzake inbreng van schenkingen
- Veranderingen in de sfeer van de erfreserve

Inbreng van schenkingen

Inbrengregels: vroegere regeling

- Een 'klassieke' schenking aan een latere erfgenaam werd, tenzij anders bedongen, geacht te zijn gedaan als 'voorschot op erfenis' en moest dus 'ingebracht' worden in de nalatenschap (ongeacht vorm, tijdstip, ... van de schenking)
- Bij een levensverzekering was het net andersom: een levensverzekering die een schenking belichaamt ten gunste van een latere erfgenaam werd, tenzij anders bedongen, geacht 'buiten erfdeel', 'met vrijstelling van inbreng' te zijn gedaan (i.g.v. aantasting van de erfreserve was wel 'inkorting' mogelijk)

Inhoud

● Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen

- Inleiding: mechanismen van inbreng en inkorting
- Oude regels inzake inbreng van schenkingen
- Nieuwe regels inzake inbreng van schenkingen
- Veranderingen in de sfeer van de erfreserve

Inbreng van schenkingen

Inbrengregels: nieuw erfrecht (1.9.2018)

- Een schenking aan een *afstammeling-erfgenaam* wordt, tenzij anders bedongen, geacht te zijn gedaan als 'voorschot op erfenis' en moet dus 'ingebracht' worden in de nalatenschap (inbreng geschiedt in principe aan 'geïndexeerde waarde')
- Een schenking aan een *erfgenaam die geen afstammeling* is wordt, tenzij anders bedongen, geacht 'buiten erfdeel', 'met vrijstelling van inbreng' te zijn gedaan (wat de echtgenoot betreft, is dat zelfs structureel zo)
- Dit is voortaan ook zo voor levensverzekeringen *die een schenking belichamen*
 - Het in te brengen bedrag is de verzekeringsprestaties (indexatie is hier dus zonder voorwerp)
 - **Opgelet: niet elke levensverzekering belichaamt een schenking!** (indien geen schenking: geen inbreng en ook geen inkorting)

Inbreng van schenkingen

Inbrengregels: nieuw erfrecht (1.9.2018)

- Illustratie levensverzekering
 - Gegevens
 - An heeft twee zonen, Jan en Peter
 - An woont in bij Jan, met Peter is de relatie verzuurd
 - An heeft zoon Jan aangeduid als enige begunstigde van haar levensverzekering
 - An overlijdt
 - Oud verzekeringsrecht: Jan ontvangt het overlijdenskapitaal buiten erfdeel (**geen inbrengplicht**), tenzij anders bedongen
 - Nieuw verzekeringsrecht: Jan ontvangt het overlijdenskapitaal als voorschot op erfenis (**wel inbrengplicht**), tenzij anders bedongen
 - de aandacht zal hierop gevestigd moeten worden
 - er kan afgeweken worden van de inbrengplicht, maar dat moet dan wel expliciet gebeuren (o.i. best meteen bij de aanwijzing van de begunstiging en best niet in de polisdocumenten zelf)

Inbreng van schenkingen

Inbrengregels: nieuw erfrecht (1.9.2018)

- Inwerkingtreding
 - 1 september 2018
 - Quid met eerder gesloten levensverzekeringen?
 - de nieuwe wetgeving is “*alleen van toepassing op de aanwijzingen van begunstigten die gebeuren na de inwerkingtreding van de wet*” (dus vanaf 1.9.2018)
 - quid indien de bestaande begunstigingsclausule van vóór 1.9.2018 ten gunste van de nominatief aangeduide kinderen Jan en An, na 1.9.2018 wordt verruimd naar de later geboren zoon Peter?
subvraag: is de situatie anders als ‘de kinderen’ al initieel generiek als begunstigten waren aangeduid?

Inhoud

● Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen

- Inleiding: mechanismen van inbreng en inkorting
- Oude regels inzake inbreng van schenkingen
- Nieuwe regels inzake inbreng van schenkingen
- Veranderingen in de sfeer van de erfreserve

Reservatair erfrecht: inkorting

Toepassing van het mechanisme van inkorting op levensverzekeringen

- De inkortingsregels bij levensverzekeringen zijn op zich niet veranderd door het nieuwe erfrecht
 - Een levensverzekeringsprestatie die een schenking buiten erfdeel belichaamt is vatbaar voor inkorting i.g.v. van aantasting van de erfreserve van de reservataire erfgenamen: dit was al zo, dit blijft zo
 - **Opgelet: niet elke levensverzekering belichaamt een schenking!**
(indien geen schenking: geen inbreng en ook geen inkorting)
- Wel werd het reservatair erfrecht zelf wat uitgehold
 - De erfreserve van de kinderen is voortaan steeds beperkt tot 50% (vroeger bedroeg de erfreserve 66,67% bij 2 kinderen en 75% bij 3 kinderen of meer)
 - De erfreserve van de ascendenten is afgevoerd (soms wel alimentatierecht)
 - ...

Inhoud

- Beleggingsverzekeringen: roerende fiscaliteit
- Impact nieuw erfrecht op levensverzekeringen
- Generatiesprong via levensverzekering

Generatiesprong

Generatiesprong: algemeen

- Wanneer via een levensverzekering / testament / ... vermogen wordt overgemaakt aan de (klein)kinderen i.p.v. de echtgenoot of ten gunste van de kleinkinderen i.p.v. de kinderen kan men erfbelasting uitsparen op twee vlakken
 - Vermogen 'uitsmeren' over meerdere begunstigden doorbreekt de progressiviteit van het erfbelastingbarema
 - Generatiesprong
- Maar de betrokkene moet het wel allemaal regelen terwijl hij nog leeft (= generatiesprong op initiatief van *erflater*)

Generatiesprong

De 'vrijwillige generatiesprong'

- In 2013 werd de zogeheten 'vrijwillige generatiesprong' in het leven geroepen in het burgerlijk erfrecht (= generatiesprong op initiatief van *erfgenaam*), maar:
 - Het is een stroef systeem ('alles of niets')
 - Dit systeem doorbreekt / doorbrak niet de progressiviteit van het erfbelastingbarema (*cf.* art. 2.7.7.0.3 VCF / art. 68 W.Succ.)
- Evolutie in het Vlaams Gewest
 - In het Vlaams Gewest werd artikel 2.7.7.0.3 VCF in 2018 opgeheven (decreet van 8.12.2017, BS 14.12.2017)
 - Vrijwillige generatiesprong in het erfrecht is echter stroef gebleven ('alles of niets')

Generatiesprong

Generatiesprong via levensverzekering?

- Het erfrecht geldt in beginsel niet op levensverzekeringen
 - Stroeve regeling erfrechtelijke vrijwillige generatiesprong speelt dus in principe niet op levensverzekeringsuitkering
 - Figuur van 'weigering van levensverzekeringsuitkering' kent geen wettelijk kader maar kan o.i. contractueel uitgewerkt worden ('subsidiare begunstigde bij gehele (*of zelfs gedeeltelijke?*) verwerping')
- Te onderzoeken
 - Verzekeringsrechtelijk (aanpassen polisvoorwaarden, ...)
 - Civielrechtelijk (rechtsbekwaamheid, ...)
 - Fiscaal (rulingaanvraag, m.i.v. van vraag of verwerping geen 'schenking' is)
 - ...

Generatiesprong

Generatiesprong: evoluties in Vlaams Gewest

- Hervorming Vlaamse erfbelasting: flexibele erfenissprong (nieuw art. 2.8.6.0.9 VCF, ingegaan op 1.9.2018)
 - Vrijwillige generatiesprong in het erfrecht blijft stroef ('alles of niets')
 - Concept 'flexibele erfenissprong':
erfenis kan binnen het jaar geheel of gedeeltelijk 'doorgeschonken' worden zonder schenkbelasting
 - enkel door erfgenamen 'van de eerste groep'
 - enkel aan afstammelingen (en gelijkgestelden) van voormelde erfgenamen
 - notariële schenking
 - verdere modaliteiten en beperkingen: nieuw art. 2.8.6.0.9 VCF
 - Opmerking: dergelijke schenking vlagt de progressiviteit van het erfbelastingbarema niet uit !

Generatiesprong

Belastingvrije schalen + generatiesprong

- Levensverzekering(en) ten gunste van kleinkinderen
- Besparing successierechten op twee vlakken
 - Vermogen 'uitsmeren' over meerdere begunstigen doorbreekt de progressiviteit van de belastingschaal
 - Generatiesprong
- Erfbelasting in rechte lijn
 - Tot € 50.000 blijft de erfbelasting beperkt
 - Vlaams Gewest: van 0% tot 3%
 - Brussels Gewest: 3%
 - Waals Gewest: 3% tot € 12.500
 - 4% tussen € 12.500 en € 25.000
 - 5% tussen € 25.000 en € 50.000
 - **Grootvader en grootmoeder = x 2 of zelfs x 4**

Generatiesprong

Gewest:	Vlaanderen	Brussel	Wallonië
Tarief: rechte lijn, echtgenoten en samenwonenden			
0.01 – 12.500	3%	3%	3%
12.500 – 25.000	3%	3%	4%
25.000 – 50.000	3%	3%	5%
50.000 – 100.000	9%	8%	7%
100.000 – 150.000	9%	9%	10%
150.000 – 175.000	9%	9%	14%
175.000 – 200.000	9%	18%	14%
200.000 – 250.000	9%	18%	18%
250.000 – 500.000	27%	24%	24%
> 500.000	27%	30%	30%
Def. 'samenwonenden':	feitelijk (1 j.) of wettelijk samenwonend	wettelijk samenwonend	wettelijk samenwonend

Generatiesprong

Illustratie

- Jan, alleenstaande, heeft 2 kinderen en 6 kleinkinderen
- Jan heeft een roerend vermogen van € 900.000
- Jan overlijdt
- Erfbelasting te betalen door elk kind op erfdeel van **€ 450.000** (Vlaams Gewest)
 - 3% tot € 50.000: 1.500
 - 9% tussen € 50.000 en € 250.000: 18.000
 - 27% tussen € 250.000 en € 450.000: 54.000
 - Totaal per kind: 73.500
 - Voor beide kinderen samen: € 73.500 x 2 = **€ 147.000**

Generatiesprong

Illustratie

- Jan maakt via een beleggingsverzekering een bedrag van € 50.000 over aan elk van zijn 6 kleinkinderen
- Erfbelasting te betalen door elk kind op erfdeel van **€ 300.000** (Vlaams Gewest)
 - 3% tot € 50.000: 1.500
 - 9% tussen € 50.000 en € 250.000: 18.000
 - 27% tussen € 250.000 en € 300.000: 13.500
 - Totaal per kind: 33.000
 - Voor beide kinderen samen geeft dat € 33.000 x 2 = **€ 66.000**
- Erfbelasting te betalen door elk kleinkind op uitkering van € 50.000 (Vlaams Gewest)
 - 3% tot € 50.000: € 1.500
 - voor de zes kleinkinderen samen geeft dat € 1.500 x 6 = **€ 9.000**

Generatiesprong

Belastingvrije schalen + generatiesprong

- Beter via levensverzekering dan via testament ?
 - Geen testament nodig
 - Over te dragen vermogen is al meteen 'fysiek afgezonderd'
 - Soepel aan te passen door wijziging begunstiging, bijstorting, gedeeltelijke afkoop
 - Nooit roerende voorheffing op overlijdenskapitaal (ook niet in tak 21, ook niet bij overlijden tijdens achtjaarperiode)
- Alternatief van gehele of gedeeltelijke weigering van begunstiging in het Vlaams Gewest: zie hoger

Nieuw boek (uitgave 2019)

www.vereycken.be / webshop

DE BEGUNSTIGINGSCLAUSULE IN EEN LEVENSVZERKERING

DE LEVENSVZERKERING ALS ALTERNATIEF TESTAMENT

PAUL VAN EESBEECK